

Het gehele duidelijk getypeerde woningcomplex langs de Jan Gijzenkade en een aantal straten daarachter werd gebouwd in 1930 – 1932 naar het ontwerp van architect Jacques van Velsen. Opdrachtgever was de rooms-katholieke woningbouwvereniging “Sint Josef”. De woningen waren bestemd voor grote gezinnen. Voor de Stichting Geveltekens Vereniging Haarlem (SGVH) zijn vooral de voor bijna iedere woning vervaardigde heiligenbeeldje door beeldhouwer Mari Andriessen interessant. Deze beeldjes hebben geleid tot de bijnaam “*Heilige huisjes*”. De Haarlemse beeldhouwer Andriessen (1897 – 1979) was in die periode één van de vernieuwende kunstenaars op het gebied van kerkelijke/religieuze kunst.

Aan de voorgevel is een soort smalle gemetselde hoekige pilaar die wordt bekroond door een zandstenen beeldje van een heilige. De naam van de heilige is vermeld op de houten oversteklijst bij de ingang. De beeldjes zijn in 1981 gerestaureerd door beeldhouwer/kunstenaar Wilgenburg.

Lekstraat 4 - Sint Servaas – attribuut: brandende stad

Servaas is in de 4^e eeuw geboren in Armenië.

In 359 was Servatius bisschop van Tongeren. Later is hij uitgeweken naar Maastricht, omdat de bevolking van Tongeren tegen zijn strenge opvattingen van de leer in verzet zou zijn gekomen. Hij bouwde in Maastricht de eerste kerk in Nederland, de Onze Lieve Vrouwe Kerk. Het is onduidelijk of Servaas beschouwd kan worden als grondlegger van het christendom in de Nederlanden.

Hij op 13 mei 384 overleden en begraven, even buiten de Romeinse vesting langs de weg naar Tongeren.

Lekstraat 6 - Sint Isidoor – attribuut: schop

Isidorus is geboren in Cartagene. Hij was de zoon van Severianus en Theodora en leefde in Spanje in de vroege Middeleeuwen.

Zijn familie leverde verschillende belangrijke geestelijken zoals zijn broers Leander en Fulgentius, beiden bisschop, en zijn zuster Florentina die talrijke kloosters stichtte. Isidorus volgde zijn broer Leander op als aartsbisschop van Sevilla.

Isidorus was bisschop in de roerige tijd na de val van het West-Romeinse rijk. Hij roeide de laatste resten van het arianisme uit toen hij koning Reccared I bekeerde tot het katholicisme.

Hij overleed op 4 april 636 in Sevilla.

Lekstraat 8 - Sint Bavo – attribuut: zwaard en valk

Allowin van Haspengouw was een zoon van Pippijn I van Landen en Ida van Nijvel. Hij was de broer van Gertrudis van Nijvel.

Allowin had een wilde jeugd; hij verkocht zelfs zijn personeel als slaaf. Pas na het overlijden van zijn echtgenote kwam hij, onder invloed van Amandus, de raadsman van zijn moeder, tot bezinning. Hij trad in het klooster, gesticht door Amandus en nam de naam Bavo aan. Bavo werd kluizenaar. Na zijn dood werd zijn lichaam overgebracht naar een kerk in Gent.

Een legende vertelt het volgende: Toen de stad Haarlem in 1268 door de Kennemers werd belegerd, hiertoe aangezet door Gijsbrecht van Amstel, verscheen Bavo als ridder in krijgsgewaad met opgeheven zwaard in de rechter- en een valk in de linkerhand.

Zijn verschijning op de wolven bracht ontsteltenis onder de belegeraars, die op de vlucht sloegen. Uit dankbaarheid maakten de bewoners van Haarlem Sint Bavo tot hun schutspatroom en gaven hun hoofdkerk op de Grote Markt, tot dan aan Maria Hemelvaart gewijd, zijn naam.

Later ontkomt het beeld van Sint Bavo, hoog aan de buitenkant van de Zuidtransept, aan de vernieling van de beeldenstorm. Volgens de legende sneed het zwaard van Bavo zelf de touwen door waarmee drie beeldenstormers hem van zijn plaats wilden rukken. Hierdoor stortte de ladder waarop zij stonden neer en vielen ze te pletter op de keien van de Oude Groenmarkt.

Lekstraat 10 - Sint Eloy – attribuut: staf met kelk

Eligius is geboren tussen 588 - 590 in Chaotelat, een dorp nabij Limoges. Zijn moeder was Terrigie en zijn vader de pottenbakker Eucher.

Eligius wilde gewoon smid worden, maar werd al snel opgeleid tot goudsmid door Abbo, muntmeester Van Limoges. Vervolgens zette hij zijn opleiding voort bij Babo, koninklijk schatkistbewaarder in Neustria. Op aanbeveling van Babo vroeg koning Clotarius II aan Eligius om voor hem een troon te maken van goud, versierd met edelstenen. Nadat het werk klaar was gaf Eligius het resterende goud terug aan de opdrachtgever.

Deze eerlijkheid bezorgde hem de titel van "Muntmeester van Marseille" en een plaats in de hofhouding. Na de dood van Clotarius II benoemde zijn zoon,

koning Dagobert I, hem tot belangrijkste adviseur.

Na de dood van Koning Dagobert I verliet Eligius het hof en werd tot priester gewijd. Na het overlijden van Acarius, de bisschop van Noyon-Tournai op 13 mei 640 volgde Eligius hem op met de uitdrukkelijke steun van de geestelijkheid en het volk.

Eligius overleed op 1 december 660 in Noyon aan de Oise. Zijn feestdag op 1 december wordt "koude Eloi" genoemd; zijn translatiefeest op de zondag na 24 juni "warme Eloi".

Lekstraat 12 - Sint Radboud – attribuut: staf

Radboud werd omstreeks het midden van de 9de eeuw geboren uit een aanzienlijke Frankische familie in de buurt van Namen. Zijn moeder was van Friese afkomst en een afstammeling van de Friese Koning Radboud.

Radboud begon zijn studie onder hoede van zijn oom van moederskant Gunthar, aartsbisschop van Keulen. Na 863 zette Radboud zijn studie voort aan de hofschool van de West-Frankische koning Karel de Kale, wiens kapelaan hij werd.

Na Karels dood trad hij in als benedictijner monnik in de Sint Martinusklooster in Tours.

In 899 werd Radboud tot bisschop van het bisdom Utrecht gekozen. Omdat Utrecht door de Noormannen was verwoest, resideerde hij in Deventer. Later trof Radboud voorbereidingen om de zetel in Utrecht in te nemen. Hij liet daartoe een lijst opstellen van alle bezittingen van het bisdom vóór de verdrijving door de Noormannen.

Radboud stierf echter voordat deze plannen uitgevoerd konden worden. Hij werd bijgezet in de Lebuïnuskerk van Deventer.

Bron: Archief SGVH (Drs. C.J.B.P. Frank & Drs. J.H.J. van Hest)

Jaarboek 2011 Historische Vereniging Haarlem – Nieuws over gevelstenen – Martin Busker

Documentatie W.J.H. de Ridder en Gert-Jan van der Wouden